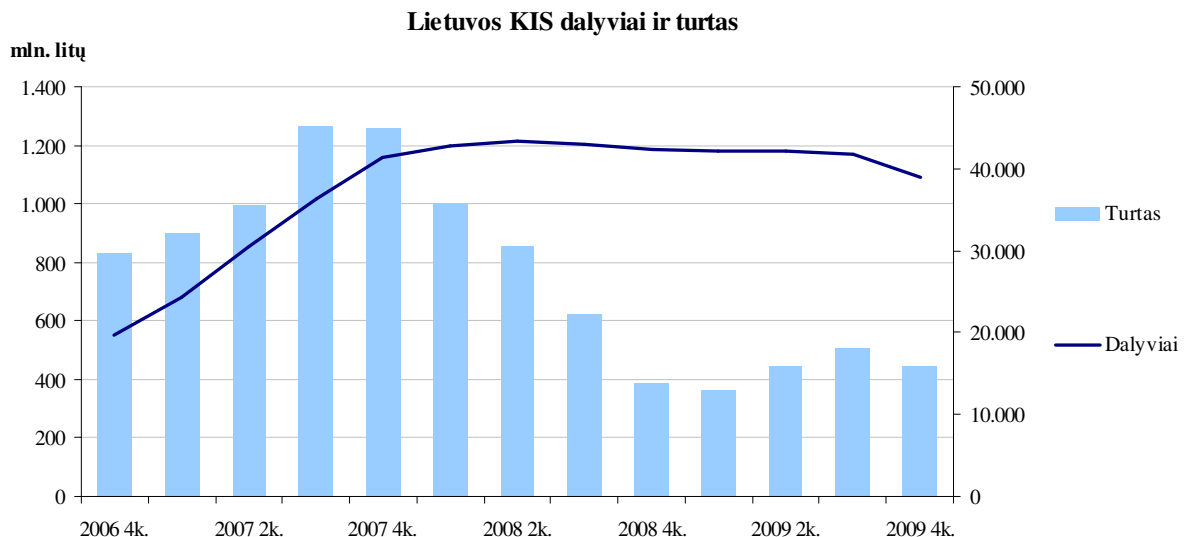

Finansų analitikų asociacijos Lietuvoje viešai platinamų akcijų fondų reitingai 2006 12 31 – 2009 12 31

Pastaruosius dvejus metus stebėtas stabilus į kolektyvinio investavimo subjektus (KIS) investavusių asmenų skaičius 2009 m. antroje pusėje pradėjo mažėti. Daliai KIS nutraukus ar reorganizavus savo veiklą, ši tendencija ypač išryškėjo paskutiniame metų ketvirtyje. Dalyvių skaičius ketvirtąjį ketvirtį, palyginti su trečiuoju 2009 m. ketvirčiu, sumažėjo 6,7% iki 39 tūkst. dalyvių. Tuo pačiu laikotarpiu kartu su besitraukiančiais investuotojais 11,5% sumažėjo ir Lietuvos KIS valdomas turtas. Šiuo metu bendras Lietuvos KIS valdomas turtas siekia 447 mln. litų.

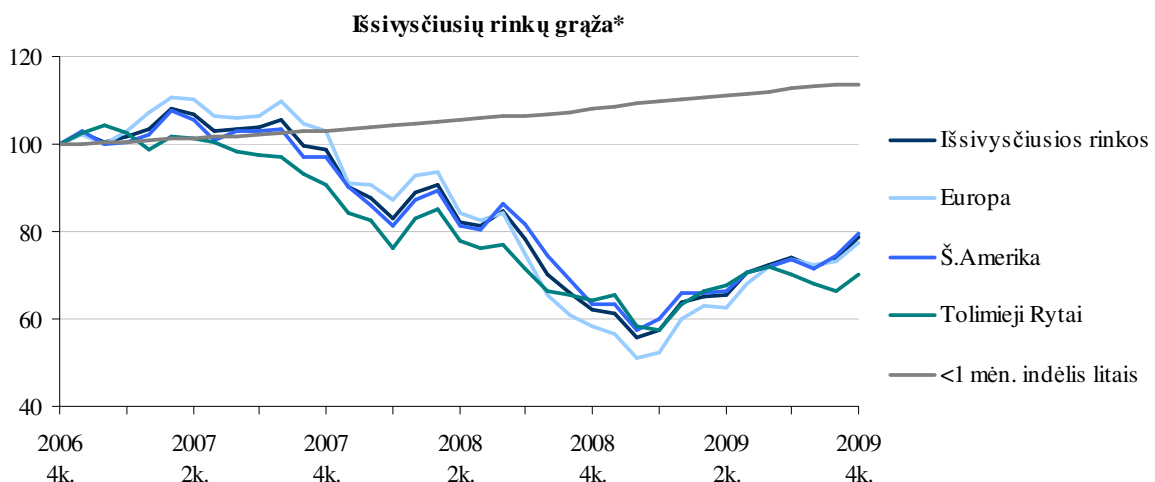

Šaltinis: Lietuvos Vertybinių popierių komisija

Akcijų rinkų rezultatai ir fondų reitingai

Išsivysčiusios rinkos

Išsivysčiusių rinkų pagrindiniai regioniniai indeksai žemumas pasiekė 2009 m. vasarį. Likusių metų dalį indeksai gana tolydžiai kilo, tačiau trečiojo ketvirčio pabaigoje pradėjo ryškėti gražos skirtumai tarp atskirų regionų. Skaičiuojant mėnesinius rezultatus litais, nuo indeksų žemumų iki 2009 m. pabaigos Europos indeksas kilstelėjo 51%, Šiaurės Amerikos indeksas 38%, tuo tarpu Tolimųjų Rytų indeksas atsiliko ir pakilo mažiau – 21%.

* – LTL, periodo pabaigai

Šaltiniai: Morgan Stanley Capital International (MSCI), Lietuvos bankas, FAA skaičiavimai

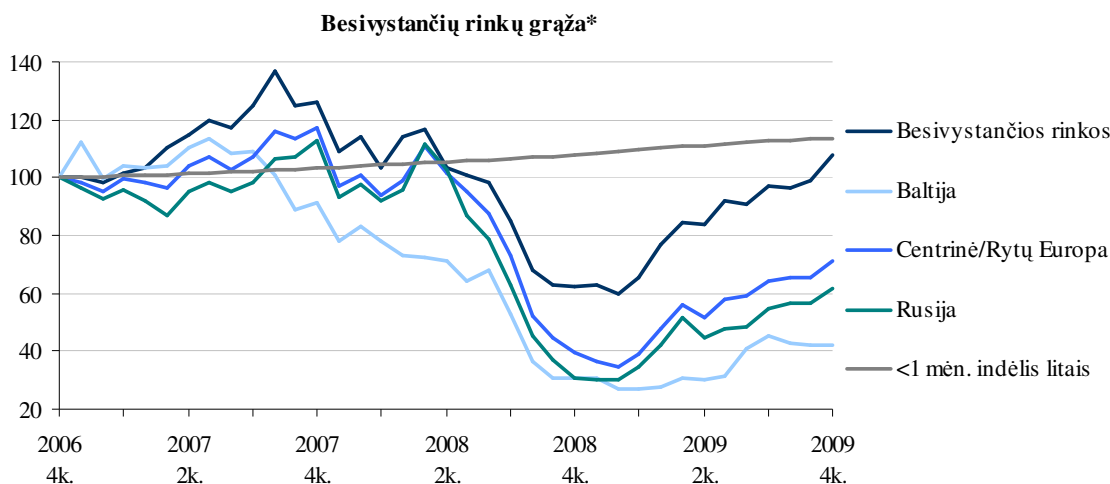
Lyginant išsivysčiusių rinkų atskirus regionus reprezentuojančius MSCI indeksus, grąžos ir rizikos santykis rezultatuose pasiskirstė tolygiai (žr. Priedą 1). Europos indekso grąža buvo pati aukščiausia, tačiau indekso bendroji ir nuostolių rizikos viršijo kitų regionų atitinkamus rodiklius. Šiaurės Amerikos ir Pasaulio indeksai tarpusavyje liko panašūs ir užėmė vidurinę poziciją tarp rizikingesnio Europos indekso ir mažiau rizikingo Tolimųjų Rytų indekso. Pastarojo vidutinė trejų metų grąža buvo žemiausia tarp lyginamų indeksų.

Remiantis Lietuvoje platinamų fondų 2007-2009 m. rezultatais, tik keturių (iš 24) grąža buvo aukštesnė už atitinkamų indeksų vidutinę grąžą. Aukštesnė šių fondų grąža sietina su didesnėmis bendraja ir nuostolių rizikomis, todėl šių fondų rezultatų vertinti vienareikšmiškai negalima. Verta paminėti, kad nei vienas fondas nepademonstravo mažesnės bendrosios ir nuostolių rizikos palyginti su atitinkamais indeksų rodikliais.

Aukščiausius vidutinius reitingus 2009 m. ketvirtąjį ketvirtį pasiekė fondai, investuojantys tiek Tolimųjų Rytų, tiek Š. Amerikos, tiek pasaulinėse rinkose. Lyderių tarpe didelių pokyčių neįvyko, tačiau atsiradę du nauji fondai šiek tiek pakoregavo regionų reitingų vidurkius – kilstelėjo Š. Amerikos ir smuktelėjo Europos.

Besivystančios rinkos

Sekdami išsivysčiusių rinkų pavyzdžiu, besivystančių rinkų pagrindiniai indeksai 2009 m. antroje pusėje gana stipriai ūgtelėjo: nuo žemiausio taško 2009 m. vasarį iki metų pabaigos Rusijos indeksas pakilo 106%, Centrinės ir Rytų Europos indeksas 107%, o bendras besivystančių rinkų indeksas 79%.

* – LTL, periodo pabaigai

Šaltiniai: MSCI, NASDAQ OMX, Lietuvos bankas, FAA skaičiavimai

Trečiąjį metų ketvirtį regiono partneres sparčiai vijęsis Baltijos šalių indeksas, deja, atsiliko ir nuo vasario mėn. iki metų pabaigos paaugo 54%. Nepaisant to, Baltijos regione investuojantys fondai sugebėjo pelnyti aukščiausius 2009 m. paskutiniojo ketvirčio reitingus, kartu su bendrai besivystančiose rinkose investuojančiais fondais (žr. Priedą 2). Per ketvirtį prisidėjo du nauji fondai, investuojantys Baltijos šalyse ir Rusijoje, tačiau jie rikiuotės nesujaukė.

Kaip ir anksčiau, geriausius reitingus išlaikė bendrai besivystančiose rinkose investuojantys fondai, toliau demonstravę mažesnius nuostolius palyginus su kitais fondais. Kita vertus, ir jiems nepavyko pasiekti teigiamos indekso MSCI Emerging Markets vidutinės grąžos, o bendroji bei nuostolių rizikos viršijo atitinkamus indekso rodiklius.

Nors absoliučios gražos Baltijos regione išlieka vienomis žemiausių tarp besivystančių rinkų, visi šiame regione investuojantys fondai pademonstravo mažesnes bendrasias ir nuostolių rizikas palyginus su OMX Baltic indekso rizikomis. Be to, net du fondai pasiekė mažesnių nuostolių nei pats indeksas.

Apibendrinant, 2009 m. pasukutinius tris ketvirčius visų regionų pagrindiniai indeksai, nepaisant nedidelių svyravimų, sparčiai kilo ir suteikė investuotojams nemažai progų užsidirbti. Tačiau žvelgiant į 3 metų laikotarpį, tik nedidelė dalis fondų sugebėjo pasiekti didesnes nei atitinkamų regionų indeksų gražas, ir dažniausiai – prisiimdami didesnę bendrąją ir nuostolių rizikas.

FAA rekomenduoja investuotojams diversifikuoti investicijų portfelį ir renkantis akcijų fondus įvertinti fondų rezultatus skirtinguose regionuose. Nepaisant mažesnių gražų, geri fondų reitingai kai kuriuose lėčiau augančiuose regionuose rodo, kad ten fondų valdytojai per pastaruosius 3 metus sugebėjo pasiekti geresnę gražos ir rizikos santylį palyginus su atitinkamu regiono indeksu.

Priedas 1. Išsivysčiusių rinkų fondų reitingai (2006 12 31 – 2009 12 31)

Išsivysčiusios rinkos (valiuta LTL)	Grąža*	Rizika**	Nuostolių rizika***	Reitingas						
				2008 2k.	3k.	4k.	2009 1k.	2k.	3k.	2009 4k.
Pasaulis										
MSCI World	-11.8%	17.5%	21.8%							
DnB NORD Equity Fund of Funds	-9.5%	18.5%	23.7%	--	--	--	--	--	5	5
SEB Global	-3.8%	40.7%	32.6%	4	4	4	4	3	3	4
SNORAS Global Equity fund of Funds	-11.8%	22.3%	27.1%	--	--	--	--	--	--	4
Nordea 1 Global Value	-14.2%	19.6%	22.1%	2	2	4	3	4	4	4
SEB Fund of Funds - Equity	-13.0%	23.3%	30.0%	--	--	--	3	3	3	3
Nordea 1 Global Equity	-14.6%	19.9%	23.0%	3	3	3	4	3	3	3
Swedbank Fund of Funds 100	-16.8%	25.1%	31.6%	--	--	--	--	2	2	2
Europa										
MSCI Europe	-11.4%	20.3%	23.2%							
Nordea 1 European Equity	-11.4%	21.2%	25.3%	4	5	5	5	5	4	5
SEB Nordic	-11.9%	26.3%	29.4%	4	4	3	3	4	5	3
Nordea 1 European Value	-15.6%	21.4%	25.3%	2	3	3	3	3	3	3
Nordea 1 Swedish Equity	-13.3%	27.6%	28.1%	2	2	2	2	2	3	3
Nordea 1 Nordic Equity	-13.8%	27.2%	31.4%	4	3	3	2	4	4	3
Nordea 1 Danish Equity	-15.1%	28.1%	30.4%	3	3	2	2	3	2	2
SEB Europe Fund	-17.3%	24.2%	28.6%	--	--	--	--	1	2	2
DnB NOR Navigator	-14.4%	39.1%	51.3%	--	--	--	--	--	--	2
Nordea 1 Norwegian Equity	-14.6%	36.4%	48.5%	3	3	1	1	1	1	1
WIOF Greece - Cyprus	-24.7%	29.1%	35.2%	--	--	--	--	2	1	1
Š.Amerika										
MSCI North America	-11.8%	17.4%	20.4%							
Nordea 1 North American Growth	-11.1%	24.0%	25.5%	3	3	2	3	4	4	4
SEB North America Chance/Risk	-13.3%	23.6%	26.2%	3	4	2	4	3	3	4
ZPR Amerikos mažos kapitalizacijos įmonių fondas	-10.4%	29.6%	29.5%	2	3	5	4	4	3	3
Nordea 1 North America Value	-21.0%	30.8%	31.8%	1	1	1	1	1	1	1
Tolimieji Rytai										
MSCI Far East	-17.1%	15.8%	16.7%							
Nordea 1 Far Eastern Value	-7.2%	26.4%	31.4%	2	2	3	5	5	5	5
SEB Japan	-19.8%	15.9%	17.9%	3	2	4	3	3	3	3
Nordea 1 Japanese Value	-20.2%	16.3%	18.9%	1	1	2	3	2	2	2

* – vidutinė metinė papildoma grąža (grąža virš 1 mėn. indėlių palūkanų)

** – papildomos grąžos standartinis nuokrypis

*** – neigiamos papildomos grąžos standartinis nuokrypis

Palyginamų indeksų rezultatai skaičiuoti darant prielaidą apie 0,5% dydžio įsigijimo ir pardavimo mokesčius

Šaltiniai: NASDAQ OMX, fondų duomenys, FAA skaičiavimai

Pastaba: dėl pokyčių NASDAQ OMX Fondų Centre išsivysčiusiose rinkose investuojančių fondų su 3 metų istorija skaičius keičiasi. Pasitraukusių fondų reitingai nebeskelbiami, o išlikusių fondų ankstesnių ketvirčių reitingai neperskaičiuojami.

Priedas 2. Besivystančių rinkų fondų reitingai (2006 12 31 – 2009 12 31)

Besivystančios rinkos (valiuta LTL)	Grąža*	Rizika**	Nuostolių rizika***	Reitingas						
				2008 2k.	3k.	4k.	2009 1k.	2k.	3k.	2009 4k.
Baltijos šalys										
OMX Baltic	-20.3%	38.0%	41.1%							
Parex Baltic Sea Equity Fund	-16.9%	25.5%	33.3%	3	3	4	4	4	4	5
JT Baltijos akcijų fondas I	-19.4%	25.6%	30.3%	3	3	4	4	4	4	4
JT Baltijos akcijų fondas II	-22.9%	27.4%	33.6%	4	3	3	3	4	4	4
Prudentis Baltic Fund	-22.2%	30.3%	34.0%	--	--	3	3	3	3	3
JT Baltijos akcijų fondas III	-23.8%	33.0%	40.6%	--	--	--	--	--	--	3
WIOF Baltic Opportunities	-29.7%	31.9%	34.6%	--	--	--	--	3	3	3
NSEL 30 indekso fondas	-25.0%	36.9%	38.3%	2	2	2	3	3	2	2
Centrinė ir Rytų Europa										
MSCI EM Europe	-12.0%	36.1%	38.6%							
Nordea 1 Central & Eastern Europe Equity	-13.4%	35.9%	38.8%	--	--	3	3	3	3	4
SEB Eastern Europe ex Russia	-15.6%	33.5%	43.7%	2	3	4	3	3	4	3
SEB East Europe Small Cap	-17.4%	38.1%	39.5%	4	2	3	2	2	3	3
Invalda Centrinės ir Rytų Europos fondas	-30.3%	35.0%	47.4%	4	4	2	2	2	2	2
Invalda Naujosios Europos fondas	-34.3%	34.6%	44.2%	3	3	2	2	2	2	2
Swedbank Eastern Europe Real Estate	-34.9%	41.7%	49.5%	--	--	--	--	1	1	1
Swedbank Eastern Europe Equity	-35.0%	37.1%	42.4%	--	--	1	1	2	1	1
Rusija										
MSCI Russia	-13.8%	41.7%	45.3%							
WIOF Russian Opportunities	-14.8%	34.9%	43.7%	--	--	--	--	3	3	4
SEB Russia Fund	-10.7%	43.1%	45.6%	--	--	--	--	--	--	3
Parex Russian Equity	-12.9%	38.0%	46.9%	5	3	3	3	4	3	3
Invalda Rusijos fondas	-23.8%	32.1%	41.4%	--	--	--	3	3	3	3
Swedbank Russian Equity	-23.6%	43.9%	51.9%	--	--	1	1	1	1	2
Kiti regionai										
MSCI Emerging Markets	0.6%	27.4%	31.1%							
SEB Asia Small Cap ex. Japan	-6.2%	32.7%	34.0%	1	3	4	4	5	5	5
SEB Emerging Markets	-3.0%	41.4%	34.8%	3	4	5	5	5	5	5
Swedbank Central Asia Equity	-26.8%	41.8%	51.3%	--	--	--	--	1	1	1

* – vidutinė metinė papildoma grąža (grąža virš 1 mėn. indėlių palūkanų)

** – papildomos grąžos standartinis nuokrypis

*** – neigiamos papildomos grąžos standartinis nuokrypis

Palyginamų indeksų rezultatai skaičiuoti darant prielaidą apie 0,5% dydžio įsigijimo ir pardavimo mokesčius

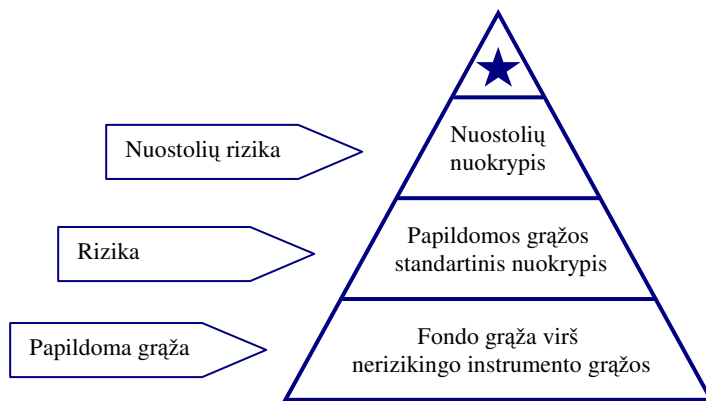
Šaltiniai: NASDAQ OMX, fondų duomenys, FAA skaičiavimai

Pastaba: dėl pokyčių NASDAQ OMX Fondų Centre besivystančiose rinkose investuojančių fondų su 3 metų istorija skaičius keičiasi. Pasitraukusių fondų reitingai nebeskelbiami, o išlikusių fondų ankstesnių ketvirčių reitingai neperskaičiuojami.

Priedas 3: FAA fondų reitingavimo metodika

Vykdydama savo misiją skatinti finansų ir investicijų rinkų plėtrą bei lavinti jos dalyvius, Finansų analitikų asociacija paruošė Lietuvoje platinamą fondų reitingavimo metodiką ir pristato akcijų fondų reitingus. Šie reitingai Lietuvos investuotojams suteikia galimybę lygiomis sąlygomis ir nesudėtingai palyginti užsienio valdytojų fondus, dažnai jau turinčius *Morningstar* ar *Standard & Poor's* reitingus, su Lietuvos profesionalų siūlomais fondais.

FAA fondų reitingavimo metodika parengta siekiant įvertinti fondų rezultatus, aktualius neprofesionaliems Lietuvos investuotojams. Fondo reitingas priklauso nuo trijų faktorių: per 3 metus pasiektos vidutinės papildomos grąžos (fondo grąžos virš nerizikingos grąžos), bendro rizikingumo (papildomos grąžos svyravimų) ir nuostolių rizikos (neigiamos papildomos grąžos).

Reitingas atsižvelgia ne į tiesiog bendrą fondo grąžą, bet į grąžą, viršijančią tam tikrą nerizikingos grąžos etaloną. Tokiu etalonu buvo pasirinkta Lietuvos banko skelbiama vidutinė namų ūkių trumpesnės nei 1 mėnesio trukmės naujų indėlių palūkanų norma – viena iš saugiausių Lietuvos investuotojui realiai prieinamų investavimo galimybių.

Finansų profesionalai kaip investicijų riziką paprastai įvardija investicijų grąžos svyravimo stiprumą. Jis dažniausiai apibūdinamas grąžos standartiniu nuokrypiu, kuris vertina svyravimus tiek į neigiamą, tiek į teigiamą pusę. Tuo tarpu neprofesionalūs investuotojai riziką dažniausiai suvokia kaip realius nuostolius – neigiamą grąžą. Dėl to FAA fondų reitingas vertina ne tik bendrus fondo grąžos svyravimus, bet ir kaip ženkliai tie svyravimai nukrypsta į neigiamą pusę (t.y. kaip smarkiai fondo grąža būna žemesnė nei nerizikinga grąža).

Taigi reitingo skaičiavimas remiasi dviem esminėmis prielaidomis. Pirmoji – investuotojui geriau yra kuo didesnė grąža ir kuo mažesnė rizika. Antroji – ribinis grąžos naudingumas mažėja, t.y. investuotojo patirto nuostolio (neigiamos grąžos) tokio paties dydžio teigiama grąža „neatperka“. Taip papildomai „nubaudžiami“ fondai, aukštesnę grąžą uždirbantys labai nestabiliai.

Dar viena FAA reitingo savybė yra ta, kad vertinama papildoma grąža po fondo platinimo ir išpirkimo mokesčių (valdymo mokesčiai jau būna įskaičiuoti į fondo vienetų kainą). Todėl pranašumą įgauna fondai, iš investuotojų imantys mažesnius mokesčius.

Šiuo metu reitingai suteikiami akcijų fondams, esantiems NASDAQ OMX Fondų Centre. Jame investuotojams patogiu greitu ir struktūruotu surinkti pagrindinę informaciją apie didžiąją dalį Lietuvoje platinamų fondų. Reitingai suteikti 27 brandžių rinkų ir 26 kylančių rinkų fondams. Kol kas imtis gana maža, tačiau ji bus pildoma atsiradus naujiems fondams, ar kitiems sukaupus minimalią 3 metų veiklos istoriją. Kita vertus, dėl šių priežasčių kurį laiką fondų reitingai gali dažniau keistis, ypač esančių ties aukštesnio/žemesnio reitingo „sandūra“.

Remiantis FAA metodika, aukščiausius reitingus lengviau pelnyti fondams, kuriems „pasisekė“ investuoti į aukštą grąžą davusius regionus tiesiog dėl savo pasirinktos geografinės krypties. Tokiu būdu, paviršutiniškai žvelgiant, atrodo, kad neįvertinamas fondo valdytojo vaidmuo. Kita vertus, fondų grupavimas į labiau specializuotus pogrupius tiek brandžių, tiek kylančių rinkų grupėse geriau iliustruoja, kaip kiekvienas fondas pasirodė lyginant su keletu artimiausių savo konkurentų bei regioną reprezentuojančiu visuotinai pripažintu indeksu. Todėl investuotojai, strategiškai formuojantys subalansuotą ir diversifikuotą savo investicijų portfelį, turėtų atkreipti dėmesį ir į prastesnius reitingus gavusius, tačiau savo pogrupio lyderius.